

VAN WASDOM TOT BLOEI

BELEIDSPLAN 2014 TOT EN MET 2017

VAN HET NATIONAAL MUSEUM SAET & CRUYT

VAN WASDOM TOT BLOEI
BELEIDSPLAN 2014 TOT EN MET 2017
VAN HET NATIONAAL MUSEUM SAET & CRUYT

INLEIDING

Dit is het beleidsplan 2014 tot en met 2017 van het nationaal museum Saet & Cruyt (SC) te Andijk, een instelling die in 2017 een transitie heeft doorgemaakt naar een *Saet & Cruyt Experience*, (SC-E) is opgenomen in het Nederlands Museumregister en is gevestigd op het terrein van het Zuiderzeemuseum (ZZM) in Enkhuizen.

Dit beleidsplan is een vervolg op het beleidsplan 2007 tot en met 2010 dat werd vastgesteld in de bestuursvergadering van 22 januari 2007. Tevens stelde in het bestuur in die vergadering het werkplan 2007-2010 vast. Van het werkplan verschenen in 2008 en 2009 updates.

Het beleidsplan 2007 tot en met 2010, verschenen onder de titel “*Van Zaad tot Wasdom*”, formuleerde voor 2010 als doelstellingen: voldoen aan de ICOM-museumdefinitie, opname in het Nederlands Museumregister, een zelfstandige rechtspersoon worden en vestiging op een nieuwe locatie. In dit beleidsplan wordt nagegaan in hoeverre die doelstellingen zijn gehaald en wat voor de komende periode als speerpunten van beleid en beheer wordt gezien.

In de afgelopen periode is gebleken dat het werken aan en met een beleidsplan en werkplannen voor het bestuur niet alleen een belangrijk middel is geweest voor de interne en externe communicatie maar ook richtinggevend is geweest voor de te bereiken doelstellingen. Nu SC aan de vooravond staat van belangrijke veranderingen is dat een reden temeer om het beleidsplan te actualiseren.

MISSIE EN DOELSTELLING

In het vorige beleidsplan werd de missie verbreed van het object tuinbouwzaad naar plantaardig uitgangsmateriaal, met nadruk op de tuinbouw, en met aandacht voor de tuinbouwkundige historie van West-Friesland. In de afgelopen jaren is het echter niet gelukt om deze verbreding te realiseren en ook gezien de ontwikkelingen met betrekking tot SC-E (zie verder) wordt verder afgezien van het verbreden van de missie. Ook wordt niet langer gestreefd naar het tot stand brengen van en Tuinbouw Historisch Centrum West-Friesland, zoals in het vorige beleidsplan was voorzien.

In het vorige beleidsplan werd er naar gestreefd de ICOM museumdefinitie: ‘Een museum is een permanente instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen’. Op 10 juli 2008 passeerde de notaris de gewijzigde statuten en huishoudelijk reglement waarin de ICOM-museumdefinitie was opgenomen en de stichting werd verzelfstandigd. Den Haag bleef de statutaire vestigingsplaats.

MUSEUMREGISTRATIE HERIJKing 2013

Het beleidsplan was ook een van de documenten die als onderlegger diende voor de aanvraag voor opname in het Nederlands Museumregister, die op 5 december 2008 werd ingediend. Dat leidde op 18 oktober 2010 tot een voorlopige registratie omdat het museum op een aantal punten niet aan de eisen voldeed. Om aan die eisen te voldoen stond een periode van drie jaar. In die periode is veel werk verzet om aan de eisen tegemoet te komen. Op 1 januari 2012 herzag men echter de toetsingscriteria en gold een vernieuwde Museumnorm bestaande uit twaalf thema's met elk een set kwaliteitscriteria in de vorm van een groeimodel. Ook SC moest aan de vernieuwde Museumnorm voldoen. Volgens de daarvoor geldende systematiek diende SC op 21 februari 2014 bij het Museumregister Nederland, een interne analyse voor herijking van de museumregistratie tot een volledige registratie in (*de Audit 2013*). De auditor van het Museumregister toetste en beoordeelde de aanvraag in een rapport en bracht in juni een auditbezoek aan het museum en rapporteerde de bevindingen in juli 2014 aan het bestuur van SC. Een van de aanbevelingen was om te komen tot een actualisering van het beleidsplan. Daarnaast dienden nog een aantal maatregelen te worden genomen verbonden aan het beheer van de ruimte en de collectie. Het bestuur is voornemens deze activiteiten tot uitvoering te brengen.

De bestuurlijke organisatie veranderde in de afgelopen periode niet. Er is een bestuur dat het beleid vaststelt en er is een werkcommissie die elke veertien dagen bij elkaar komt om de lopende gang van zaken te bespreken en daarop actie te ondernemen. Tevens zorgen zij voor de opzet en de inrichting van de jaarlijkse wisseltentoonstelling en de actualisering van de Beeldbank. Bestuur en commissie worden bemenst door vrijwilligers die veelal werkzaam zijn in de zaadsector dan wel daarin hebben gewerkt. Zij ontvangen voor hun activiteiten geen vergoeding. In de komende periode zal een reglement voor de werkcommissie worden opgesteld en zullen bestuur en werkcommissie de Ethische Code voor musea hanteren als leidraad voor hun handelen.

SAET & CRUYT EXPERIENCE

Een van de belangrijkste doelstellingen uit het vorige beleidsplan was het zoeken naar een nieuwe locatie van het museum, nu gevestigd op de zolder van het Poldermuseum in Andijk.

In de afgelopen jaren is met vele organisaties en instanties intensief gezocht naar een andere locatie. Dat leverde geen resultaten op, totdat het in de loop van 2010 mogelijk bleek met het Zuiderzee Museum in Enkhuizen (ZZM) een intentieverklaring te sluiten. Die verklaring, getekend op 1 december 2010, hield in dat SC voornemens was haar museumlocatie van Andijk naar Enkhuizen over te brengen. ZZM, dat van plan was haar binnen- en buitenmuseum (gedeeltelijk) opnieuw in te richten, zou in het kader daarvan een locatie beschikbaar stellen op het buitenmuseumterrein. Beide partijen spraken ook af de haalbaarheid van deze doelstelling te onderzoeken. Daarbij betrok SC ook drie bedrijven uit de zaadsector: Enza Zaden, Syngenta Seeds BV en de Incotec Group BV. Vertegenwoordigers van die bedrijven namen samen met SC en ZZM zitting in een stuurgroep die VANDERKAAIJ Cultural Projects (Amsterdam) opdracht gaf tot een haalbaarheidsonderzoek. Eind 2012 kwam dat onderzoek tot een afronding in een plan voor een Saet & Cruyt Experience, een combinatie van infocentrum en museum. Zie het kader voor nadere informatie en ook afbeelding

SAET & CRUYT EXPERIENCE (SC-E)

SC-E is er op gericht: de sector te promoten als aantrekkelijk toekomstig werkgebied voor jongeren; de sector als Nederlandse topsector over het voetlicht te brengen bij een breed publiek en een aantrekkelijke ontvangstmogelijkheid te scheppen voor bedrijven uit het zaadvak. De kernboodschap zal zijn: 'Hier' bedenken we voedsel en bloei voor de hele wereld.' Het belangrijkste uitgangspunt voor de vormgeving is het leggen van een verbinding van het verleden met het heden.

Het uiterlijk van SC-E zal worden geënt op het samenbrengen van de archetypen van het zaadpakhuis en de kassenbouw om zo de verbinding te visualiseren. De inrichting zal aansluiten op belangrijke en nieuwe trends in de museumwereld zoals interactiviteit, belevingen spelenderwijs leren.

Alhoewel SC-E gericht zal zijn op een breed publiek zijn jongeren daarbij de belangrijkste doelgroep. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat jongeren de sector niet of nauwelijks te kennen. Voor de maatschappelijke waardering van deze innovatieve en economisch belangrijke sector en de beschikbaarheid van arbeid in deze sector is het van belang dat hierin verandering komt. Vandaar dat SC-E zich zal richten op leerlingen van het basisonderwijs, onderbouw VO en bovenbouw VO met een daarop ingericht programma dat voldoet aan de voor die onderwijstypen geldende kerndoelen.

De historische component van SC-E zal worden vertegenwoordigd door het huidige SC. De ontwikkeling van het aanbod gericht op heden en de toekomst gebeurt in nauwe samenwerking met het zaadveredelingsbedrijfsleven in en buiten de regio. De verbinding met het ZZM en de zaadbedrijven kan leiden tot een sterke win-win situatie. Het SC krijgt een bredere inbedding, het ZZM een stevigere verankering in de regio en de zaadsector een geweldige ontvangstlocatie voor gasten uit binnen- en buitenland.

SC-E vraagt een investering van ongeveer 1,3 miljoen euro (ex BTW) met daarnaast ongeveer 60.000 euro per jaar aan exploitatiekosten. Het is aan SC om die bedragen bij elkaar te brengen. Daartoe werd onder meer met het raadgevend bureau Het Grote Oost(HGO) op 4 april 2014 een contract gesloten waarin HGO op zich nam een subsidiescan en een subsidieplanning op te stellen. Daarnaast heeft het bestuur van SC als opdrachtgever van SC-E een stuurgroep en een projectgroep(en) ingesteld om het gehele project tot uitvoering te brengen.

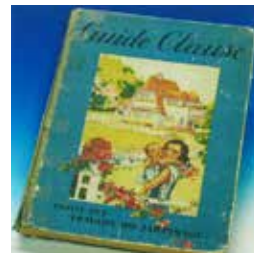
Het goed laten functioneren van deze projectorganisatie en de realisering van het project zal veel inspanning vragen en een hoge prioriteit genieten bij SC. Een apart punt van onderzoek vormt de organisatorische, juridische en financiële verhouding met het ZZM, PlantumNL (de zaadbrancheorganisatie) en het zaadbedrijfsleven.

Daarnaast is het van belang een optimale betrokkenheid te realiseren met de vereniging Vrienden van SC en het Genootschap Saetluyden omdat die een deel van de benodigde fondsen fourneren. Inmiddels is voor het realiseren van SC-E uit die fondsen ongeveer 500.000 euro toegezegd.

DE COLLECTIE

De zorg voor de collectie is een eerste en belangrijke hoofdtaak van het museum. Het belangrijkste kenmerk van de huidige collectie is dat zij historisch is gegroeid vanuit de idee van behoud van het erfgoed van de tuizaadbedrijfstaking en vooral vanuit het aanbod van particulieren, bedrijven en instellingen.

In april 2008 stelde het bestuur een notitie vast waarin het collectiebeleid was beschreven. Daarin stond het verzamelen van zaden van bloemen en groenten centraal met daarbij alle aspecten zoals die in de deelcollecties ter sprake komen. Het afstoten van objecten zou geschieden volgens de daarvoor in de museumwereld geldende regels (LAMO). In de komende periode zal het collectiebeheer meer aandacht krijgen. De werkcommissie zal daarbij een belangrijke rol gaan spelen. Daarin is namelijk zoveel kennis en kunde van de zaadteelt en -veredeling verzameld dat zij als het ware collectief de conservatorrol op zich kunnen nemen. Zij zullen voorstellen formuleren voor verwerving en afstoting aan het bestuur ter besluitvorming voorleggen. Verder zullen zij zorgen voor het beheer van de collectie volgens de procedures zoals die zijn omschreven in Spectrum, een in Engeland ontwikkeld handboek voor alle handelingen rond een museumcollectie. De beschrijving van de collectie zoals die in het vorige beleidsplan was opgenomen voldoet nog steeds. Toen het museum in 2011 vijf en twintig jaar bestond bracht SC een gedenkboek uit Zonder verleden geen toekomst. Daarin werd onder meer de collectie in beeld gebracht. Daaraan ontleen we de afbeeldingen,

Aan de meest waardevolle elementen van de collectie werd in 2010 een legaat toegevoegd bestaande uit acht boeken in 1736 geschreven door de bekende botanicus Johann Wilhelm Weinmann: *Duidelyke Vertoning, Eeniger Duizend in alle vier Waerelds Deelen Wassende Bomen, Stammen, Kruiden, Bloemen, Vruchten, en Uitwassen, &c*

De boeken werden gedrukt bij Zacharias Romberg in Amsterdam en verschenen in de periode 1736-1748, Aan het legaat was de verplichting verbonden dat boeken zouden worden bewaard onder die klimatologische omstandigheden welken gelden voor het bewaren van antieke boeken in musea. Bovendien moesten de boeken digitaal worden ontsloten. Omdat de bewaaromstandigheden in het museum niet optimaal zijn had SC al eerder het beleid ontwikkeld om waardevolle, kwetsbare objecten, zoals de aquarellen en bepaalde historische botanische boeken in bewaring te geven bij het West-Fries Archief in Hoorn. Dat gold ook voor de Weinmann-collectie. SC zal daarbij zorgdragen voor de digitale ontsluiting, zodat de archiefbezoekers door het werk kunnen ‘bladeren’ om de duizend platen in de boeken te kunnen zien.

de

De in de 2007 begonnen digitale registratie van alle objecten werd afgerond. Alle objecten werden gefotografeerd, beschreven en digitaal geïnventariseerd volgens het Zijper Beeldbank Beheer Systeem. De Beeldbank staat op internet en is onderverdeeld in de volgende collecties, met daarbij het aantal objecten (per medio augustus 2014, 3602):

1. Algemeen Museum Collectie: 831 objecten op internet en 1106 op intranet;
2. Museumbeeldbank: 1055 objecten op internet en 1057 op intranet;
3. Gipsmodellen: 355 op internet, evenveel op intranet;
4. Aquarellen: 222 op internet, evenveel op intranet;
5. Bibliotheek: 903 boeken/tijdschriften etc. op internet en 962 op intranet.

Alle nieuwe objecten worden direct aan de Beeldbank toegevoegd. In de komende periode zal ingevolge de eisen aan de museumregistratie een werkplan worden gemaakt om aan de objecten standplaatsgegevens (in museum en of depot) toe te voegen.

In de afgelopen werd voor de gipsmodellen een restauratieplan opgesteld en uitgevoerd. De werkcommissie zal periodiek nagaan of er voor de andere delen van de collectie een dergelijk restauratieplan noodzakelijke is.

BEDRIJFSVOERING

Huisvesting en veiligheid

Al eerder is aangegeven dat SC streeft naar het betrekken van een nieuwe locatie. In het kader van de museumregistratie zullen op de huidige locatie nog wel klimaatmetingen worden uitgevoerd en zal samen met de verhuurder een actueel veiligheid- en beveiligingsbeleid worden ontwikkeld.

Digitalisering

Naast het aanvullen van de (digitale) Beeldbank zal de bestaande website worden vernieuwd. Ook al omdat per 2011 het laatste nummer van “*Het Bulletin*” verscheen en het in de bedoeling lag de daarin opgenomen informatie op de website te plaatsen. Dat bleek moeilijker dan verwacht vandaar dat werd besloten een nieuwe uitgebreidere website te laten bouwen, met daarin onder meer een link naar SC-E.

Financiën

In het Huishoudelijk Reglement van de gewijzigde statuten is opgenomen dat de stichting sponsors kent. Dat zijn bedrijven die de doelstelling van de stichting onderschrijven en bereid zijn jaarlijks, vanaf 1 januari 2007, voor naamsponsoring bij te dragen.

Ook het begrip begunstigers en bedrijfsvrienden werd geïntroduceerd om het noodzakelijke jaarlijkse budget bijeen te brengen. Dat is tot nu toe gelukt. Ook heeft SC per 1 januari 2013 de status Culturele ANBI verworven. In verband met de realisering van SC-E zal de stichting meerjarenbegrotingen opstellen.

WERKPLANNEN

Alle doeleinden in dit beleidsplan zullen jaarlijks worden geconcretiseerd in werkplannen. Daarbij zal de zogenaamde SMART-uitwerking (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) worden gehanteerd.

Het gaat daarbij om de volgende werkzaamheden:

- Verrichten van klimaatwaarnemingen (temperatuur, licht en luchtvochtigheid) in de locatie Poldermuseum;
- Opstellen van een reglement voor de werkcommissie en het toepassen van de Ethische Code voor musea;
- Uitvoeren van het project om te komen tot een vestiging op het terrein van het ZZM: de Saet & Cruyt Experience;
- Onderbrengen van de conservatorrol bij de werkcommissie en die verantwoordelijk stellen voor het beheer van de collectie, conform Spectrum;
- Toevoegen van standplaatsgegevens aan de objecten in de Beeldbank;
- Opstellen van een veiligheid- en beveiligingsbeleid voor de locatie Poldermuseum;
- Vernieuwen van de website met een link naar SC-E;
- Opstellen van financiële meerjarenplannen;
- Ontwikkelen en uitvoeren van de jaarlijkse wisseltentoonstelling.

Goedgekeurd in de vergadering van het bestuur op 29 augustus 2014

